

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม : ศึกษากรณีมลพิษทางน้ำ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาระสำคัญของกฎหมายสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษทางน้ำในประเทศไทย ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษทางน้ำของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษทางน้ำของหน่วยงานต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร อันได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือ และบทความต่างๆ และการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 ท่าน

ผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษทางน้ำขาดประสิทธิภาพ ประการแรก คือ ปัญหาการขาดความเป็นเอกภาพของกฎหมายการที่มีกฎหมายหลายฉบับที่มีบทบัญญัติเพื่อการป้องกันการก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำที่ซ้ำซ้อนกัน และบัญญัติลักษณะที่เป็นความผิดไว้แตกต่างกันทำให้เกิดความสับสนในการบังคับใช้ สร้างภาระให้แก่ประชาชนที่ต้องถูกบังคับให้ปฏิบัติตามกฎหมายจำนวนมาก รวมทั้งเกิดความซ้ำซ้อนในการกิจของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง การขาดความเป็นเอกภาพของกฎหมาย ประกอบด้วยบทบัญญัติของกฎหมายที่ซ้ำซ้อน และมาตรฐานน้ำทิ้งที่ซ้ำซ้อน ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมประการที่สอง คือ บทบัญญัติของกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ซึ่งสร้างปัญหาในการตีความและการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย บทบัญญัติของกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ประกอบด้วย บทบัญญัติที่ล้าสมัย บทบัญญัติที่สร้างปัญหาในการตีความ ปัญหาอัตราโทษที่ไม่เหมาะสม ปัญหาอำนาจหน้าที่และการใช้ดุลยพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ และปัญหาการพิสูจน์ความเสียหายและค่าเสียหาย

จากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหการบังคับใช้กฎหมาย โดยแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ให้เป็นกฎหมายหลักในการควบคุมมลพิษทางน้ำ กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักและเป็นหัวหน้าในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษทางน้ำ ปรับปรุงระบบการประสานงานในการควบคุมมลพิษทางน้ำระหว่างหน่วยงาน กำหนดมาตรฐานการระบายน้ำทิ้งให้สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับความสกปรกของแหล่งน้ำ และกำหนดบทลงโทษผู้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำในเชิงที่จะมีผลยับยั้งไม่ให้ก่อมลพิษทางน้ำ